

MAŽEIKIŲ POLITECHNIKOS MOKYKLOS FINANSŲ KONTROLĖS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios finansų kontrolės taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Finansų ministro 2003 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-123 „Dėl minimalių finansų kontrolės reikalavimų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 1-362 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-123 „Dėl minimalių finansų kontrolės reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1K-389 „Dėl finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. 1K-170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo ir kitais teisės aktais, atsižvelgiant į įstaigos veiklos pobūdį bei ypatumus, veiklos riziką, organizacinę struktūrą, personalo išteklius, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos sistemą, kitus finansų kontrolės poreikio vertinimus.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos paaiškintos Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme (Žin., 2002, Nr. 123-5540)

3. Taisyklės reglamentuoja finansų kontrolės organizavimą Mažeikių politechnikos mokykloje (toliau – Įstaiga) finansinę apskaitą vykdančių darbuotojų, atliekančių finansų kontrolę, pareigas ir atsakomybę.

II. FINANSŲ KONTROLĖS TIKSLAI

4. Finansų kontrolė turi užtikrinti, kad būtų įgyvendinti šie tikslai:

4.1. Įstaigos finansinė veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal strateginius ar kitus veiklos planus ir programas;

4.2. Įstaigos turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ar kitų neteisėtų veikų;

4.3. Įstaiga vykdydama veiklą laikytųsi patikimų finansų valdymo principų;

4.4. Informacija apie įstaigos finansinę veiklą būtų teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka.

III. BENDRIEJI KONTROLĖS REIKALAVIMAI

5. Įstaigos vadovas kiekvienų metų pradžioje su darbuotojais inicijuojančiais ir atliekančiais ūkines operacijas, su apskaitos darbuotojais surengia pasitarimą, kurio metu primena jų teises ir pareigas finansų kontrolės srityje, pataria kaip prižiūrėti finansų kontrolės sistemą, aptaria valstybės kontrolės ar vidaus audito pastabas ir išvadas.

6. Įstaigos vadovas užtikrina, kad finansų kontrolės atžvilgiu vyrautų pritariamasis požiūris.

IV. SPECIALIEJI KONTROLĖS REIKALAVIMAI

7. Kad finansų kontrolės tikslai būtų pasiekti, kontrolė būtų reikalinga, ekonomiška, efektyvi ir funkcionuotų kaip sistema įstaigoje naudojamos organizacinės priemonės kontrolės tikslams pasiekti: vidaus kontrolės tvarkos ir taisyklės, darbuotojų pareigų paskirstymas ir kitos priemonės.

8. Įstaigoje finansų kontrolė atliekama tokiu nuoseklumu:

8.1. išankstinė finansų kontrolė – kontrolė, atliekama prieš įgyvendinant finansinius sprendimus, kurie gali būti priimami tik tada, kai juos patvirtina atsakingas už kontrolę darbuotojas. Išankstinės kontrolės metu nustatoma įsipareigojimo tikslingumas, ar lėšos tam tikslui numatytos sąmatoje, ar tam pakanka lėšų. Jos paskirtis – neleisti neracionaliai naudoti lėšų, materialinių vertybių, vertinti, kiek galima daryti išlaidų;

8.2. einamoji finansų kontrolė – lėšų naudojimo metu atliekama kontrolė. Šioje kontrolės dalyje yra svarbu atskirti ūkinių operacijų tvirtinimo, vykdymo, įtraukimo į apskaitą bei turto saugojimo funkcijas. Jos paskirtis – užtikrinti, kad lėšos ir materialinės vertybės būtų naudojamos pagal paskirtį, tinkamai saugomos ir įtraukiamos į apskaitą;

8.3. paskesnioji finansų kontrolė – kontrolė panaudojus lėšas, kurios metu tikrinami jau atlikti susiję veiksmai, siekiant nustatyti ar teisėtai ir pagal paskirtį panaudotos lėšos ir materialinės vertybės, ar nebuvo įstatymų pažeidimų, piktnaudžiavimų.

V. FINANSŲ KONTROLĖS SISTEMOS DALYS

9. Atliekant finansų kontrolę didžiausias dėmesys skiriamas šioms finansų kontrolės sistemos dalims:

- 9.1. ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimui;
- 9.2. piniginių lėšų apskaitai;
- 9.3. įsipareigojimų apskaitai;
- 9.4. turto apskaitai;
- 9.5. registrų sudarymui;

9.6. kompiuterinei apskaitos sistemai.

VI. PAGRINDINIAI KONTROLĖS KLAUSIMAI ATSKIROSE FINANSŲ KONTROLĖS SISTEMOS DALYSE

10. Kiekvienoje sistemos dalyje nustatyti šie pagrindiniai kontrolės klausimai vykdant išankstinę, einamąją, ir paskesniąją kontrolę.

11. Pagrindiniai kontrolės klausimai ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų dokumentavime:

11.1. ar atliekama kontrolė siekiant, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai būtų fiksuojami apskaitos dokumentuose;

11.2. ar atliekamos ūkinės operacijos patvirtintos tik atsakingų darbuotojų;

11.3. ar dokumentuose užfiksuotos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukti į apskaitos registrus;

11.4. ar ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į apskaitos registrus įtraukti vieną kartą;

11.5. ar ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų apskaitos dokumentai surašomi laiku.

12. Pagrindiniai kontrolės klausimai piniginių lėšų apskaitoje:

12.1. ar grynujų pinigų įplaukos ir išlaidos yra įtrauktos į kasos knygą ir kasos knygos likučiai atitinka grynujų pinigų likučius;

12.2. ar banko sąskaitų įplaukos ir išlaidos bei likučiai atitinka apskaitos registrus;

12.3. ar mokėjimai iš banko sąskaitų yra patvirtinti atitinkamais dokumentais, leidžiančiais atlikti tokius mokėjimus;

12.4. ar mokėjimus apskaičiuoja ir atlieka skirtingi darbuotojai;

12.5. ar mokėjimai vizuoti išankstinę kontrolę atliekančio darbuotojo.

13. Pagrindiniai kontrolės klausimai įsipareigojimų apskaitoje:

13.1. ar visi įsipareigojimai patvirtinti dokumentais;

13.2. ar įsipareigojimų sumažėjimas ir padidėjimas patvirtintas apskaitos dokumentais;

13.3. ar įsipareigojimų suma, įtraukta į apskaitos registrus, yra detalizuojama pagal įsipareigojimų šaltinius.

14. Pagrindiniai kontrolės klausimai turto apskaitoje:

14.1. ar visas turto judėjimas yra rodomas apskaitoje;

14.2. ar veiksmai, susiję su turtu, fiksuojami apskaitoje tik juos atlikus ir pagal atitinkamus dokumentus;

14.3. ar turtas apskaitoje sugrupuotas į grupes bei pogrupius ir turi inventorinius numerius;

14.4. ar už nenaudojamą ir perduotą naudoti turtą paskirti atsakingi darbuotojai;

- 14.5. ar aiški ir patikima turto išdavimo naudoti sistema;
- 15. Pagrindiniai kontrolės klausimai registrų sudaryme:
  - 15.1. ar yra nustatyta apskaitos registrų forma, turinys ir skaičius;
  - 15.2. ar apskaitos registrai yra informatyvūs ir tenkina vadovo bei kitų padalinių poreikius;
  - 15.3. ar suvestiniai apskaitos registrų duomenys lengvai perkeliami į ataskaitas.

VII. IŠANKSTINĖS FINANSŲ KONTROLĖS ATLIKIMAS

16. Įstaigoje išankstinę finansų kontrolę atlieka Įstaigos vadovas kartu su vyriausioju buhalteriu, direktoriaus pavaduotoju ugdymui, ūkvedžiu.

17. Darbuotojai atliekantys išankstinę finansų kontrolę pasirašo apskaitos dokumentus, pažymas, ataskaitas ir kitus dokumentus leidžiančius atlikti ūkinę operaciją. Šių darbuotojų parašas nustato ir garantuoja įsipareigojimo ar sandorio tikslingumą ar lėšos tam tikslui numatytos sąmatoje, ar tam pakanka lėšų.

18. Išankstinės finansų kontrolės procedūras atliekantys darbuotojai prižiūri šių kontrolės taisyklių priskirtų užduočių paskirstymą darbuotojams, jų tvirtinimą ir užduočių vykdymą. Užtikrina, kad užduotys būtų teisingai suprastos ir įvykdytos.

19. Išankstinę finansų kontrolę atliekančio darbuotojo užduotys atskirose kontrolės sistemos dalyse:

19.1. ūkinių įvykių ir operacijų dokumentavime darbuotojas atliekantis išankstinę finansų kontrolę užtikrina, kad Įstaigoje būtų:

19.1.1. patvirtintas darbuotojų sąrašas, kuriems suteikta teisė surašyti ir tvirtinti apskaitos dokumentus;

19.1.2. apskaitos dokumentai surašomi laiku;

19.1.3. visi apskaitos dokumentai įtraukti į apskaitos registrus ir tik vieną kartą.

19.2. Piniginių lėšų apskaitoje darbuotojas atliekantis išankstinę finansų kontrolę užtikrina:

19.2.1. kad pagal nusistovėjusią praktiką, kasos pinigų likutis vieną kartą mėnesyje būtų sutikrintas su kasos knygos likučiu;

19.2.2. kad būtų atliekamas periodiškasis banko išrašų ir apskaitos registrų sutikrinimas;

19.2.3. visi dokumentai būtų patikrinami prieš atliekant mokėjimą, o išmokamos sumos atitiktų patvirtintas.

19.3. Įsipareigojimų apskaitoje darbuotojas atliekantis išankstinę finansų kontrolę užtikrina:

19.3.1. kad visi prisiimti įsipareigojimai būtų įtraukti į apskaitos registrus;

19.3.2. kad apskaitos registrų sistema leistų nustatyti kiekvieną skolinį atvejį su kiekvienu asmeniu;

19.3.3. kad nurašant beviltiškas skolas būtų laikomasi teisės aktų reikalavimų.

19.4. Turto apskaitoje darbuotojas atliekantis išankstinę finansų kontrolę užtikrina:

19.4.1. kad Įstaigoje būtų nustatyta turto pajamavimo, saugojimo, išdavimo naudoti ir nurašymo tvarka;

19.4.2. kad veiksmai susiję su turtu būtų teisingai fiksuojami apskaitoje ir traukiami į apskaitą tik juos atlikus, bet ne anksčiau;

19.4.3. kad visiškai nusidėvėjęs turtas būtų įtraukiamas į apskaitą;

19.4.4. kad būtų nustatyta inventorizacijos tvarka ir periodiškumas, o inventorizacijos metu nustačius neatitikimų arba trūkumų atitinkamai būtų koreguojami apskaitos registrai;

19.4.5. gautam turtui būtų suteiktas inventorinis numeris.

19.5. Registrų sudaryme darbuotojas atliekantis išankstinę finansų kontrolę užtikrina, kad:

19.5.1. nustatyta ir patvirtinta apskaitos registrų forma, o sudarytus registrus pasirašo darbuotojai atsakingi už jų sudarymą ir patikimumą;

19.5.2. apskaitos registrų duomenys yra tikrinami prieš juos perkeliant į suvestinius registrus arba ataskaitas;

19.5.3. apskaitos registruose esantys duomenys suteikia pakankamai informacijos ataskaitoms sudaryti be papildomų skaičiavimų;

19.5.4. apskaitos registrai sudaromi laiku;

19.5.5. siekiant išvengti klaidų registrų duomenys dar kartą patikrinami juos perkeliant į ataskaitas.

VIII. EINAMOSIOS FINANSŲ KONTROLĖS ATLIKIMAS

20. Įstaigoje einamąją finansų kontrolę atlieka Įstaigos darbuotojai ir buhalterijos darbuotojai.

21. Įstaigos darbuotojas atlieka einamąją finansų kontrolę stebėjimo (nuolatinės priežiūros būdu, kad perkamų paslaugų ir prekių kokybės ir atitikties sudarytoms sutartims ir kitiems su tuo susijusiems dokumentams patikrinimas, dalyvavimas teikiant paslaugas, priimant prekes, jas skaičiuojant, patikrinant gautas prekes atrankos būdu ir pan). Nustatęs patvirtintų darbo procedūrų ir reikalavimų nesilaikymo atvejus, nedelsiant tarnybiniu pranešimu informuoja Įstaigos vadovą ir vyriausiąjį buhalterį.

22. Einamąją finansų kontrolę atliekančio darbuotojo užduotys atskirose kontrolės sistemos dalyse:

22.1. Ūkinių įvykių ir operacijų dokumentavime darbuotojai atliekantys einamąją finansų kontrolę užtikrina, kad Įstaigoje būtų:

22.1.1. surašant ir tvirtinant apskaitos dokumentus juos pasirašytų atitinkamus įgaliojimus turintys darbuotojai;

22.1.2. nebūtų atvejų, kai ūkinė operacija pirma atliekama, o tada tvirtinama;

22.1.3. aptikus klaidų ir netikslumų apskaitos dokumentuose, nedelsiant imtųsi priemonių klaidoms ir netikslumams ištaisyti, o klaidų taisymas būtų atliekamas visuose su ūkine operacija susijusiuose dokumentuose;

22.1.4. laikomasi ūkinių operacijų atlikimo nuoseklumo – nuo patvirtinimo jas atlikti iki įtraukimo į apskaitos registrus;

22.1.5. apskaitos dokumentas būtų surašomas po ūkinės operacijos atlikimo.

22.2. Piniginių lėšų apskaitoje darbuotojas atliekantis einamąją finansų kontrolę užtikrina:

22.2.1. periodiškai būtų atliekamas kasos pinigų likučių sutikrinimas su kasos knygos pinigų likučiais;

22.2.2. suradus neatitikimų apie tai būtų nedelsiant informuojamas vyr. buhalteris;

22.2.3. būtų atliekami iš anksto neskelbti kasos patikrinimai;

22.2.4. darbuotojas vykdamas kasininko pareigas nepatikėtų savo darbo kitiems asmenims, o jo laikino nedarbingumo atveju būtų sudaroma inventorizacijos komisija, perskaičiuojanti pinigus ir perduodanti juos paskirtam naujam kasininkui;

22.2.5. kad būtų atliekamas periodiškas banko išrašų ir apskaitos registrų sutikrinimas;

22.3. Įsipareigojimų apskaitoje darbuotojas atliekantis einamąją finansų kontrolę užtikrina:

22.3.1. kad visi priimti įsipareigojimai būtų įtraukti į apskaitos registrus tik įsitikinus, kad jie yra teisėti ir patvirtinti dokumentais;

22.3.2. įsipareigojimai sumažėtų (padidėtų) tik gavus atitinkamus apskaitos dokumentus;

22.3.3. būtų tiksliai žinomos mokėtinos ir gautinos sumos kiekvieno įsiskolinimo atveju.

22.4. Turto apskaitoje darbuotojas atliekantis einamąją finansų kontrolę užtikrina:

22.4.1. kad įstaigoje būtų laikomasi turto pajamavimo, saugojimo, išdavimo naudoti ir nurašymo tvarka;

22.4.2. kad veiksmai susiję su turtu būtų teisingai fiksuojami apskaitoje ir traukiami į apskaitą tik juos atlikus, bet ne anksčiau;

22.4.3. kad visiškai nusidėvėjęs turtas būtų parodomas apskaitoje ir nebūtų sąlygu pasisavinti nusidėvėjusį turtą;

22.4.4. inventorizacijos metu nustačius neatitikimų arba trūkumų atitinkamai būtų koreguojami apskaitos registrai;

22.4.5. gautam (įsigytam) turtui būtų suteiktas inventorinis numeris;

22.4.6. perimdami naudoti turtą darbuotojai prisiimtų atsakomybę už jo naudojimą, o turtą naudojančias asmenys sugebėtų tinkamai naudotis.

22.5. Registrų sudaryme darbuotojas atliekantis einamąją finansų kontrolę užtikrina, kad:

22.5.1. sudarytus apskaitos registrus pasirašo darbuotojai, atsakingi už jų sudarymą ir patikimumą;

22.5.2. apskaitos registrų duomenys yra tikrinami prieš juos perkeliant į suvestinius registrus arba ataskaitas;

22.5.3. apskaitos registrai sudaromi laiku;

22.5.4. siekiant išvengti klaidų apskaitos registrų duomenys dar kartą patikrinami juos perkėlus į ataskaitas.

IX. PASKESNIOSIOS FINANSŲ KONTROLĖS ATLIKIMAS

23. Įstaigoje paskesniąją finansų kontrolę atlieka Įstaigos darbuotojai ir buhalterijos darbuotojai.

24. Paskesniosios finansų kontrolės paskirtis – patikrinti ar teisėtai ir pagal paskirtį naudojamos materialiosios ir finansinės vertybės, ar nebuvo teisės aktų pažeidimų ir piktnaudžiavimų.

25. Nustačius pažeidimo ar piktnaudžiavimo atvejų, informuojamas Įstaigos vadovas.

26. Paskesniąją finansų kontrolę atliekančio darbuotojo užduotys atskirose šios kontrolės sistemos dalyse:

26.1. ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų dokumentavime prižiūrėti ar:

26.1.1. nenustatyta atvejų, kai ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams nebuvo surašyti apskaitos dokumentai;

26.1.2. nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje;

26.1.3. nustatyta atvejų, kai ūkinės operacijos nebuvo patvirtintos atsakingų darbuotojų, o nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi prevencinių priemonių to išvengti ateityje;

26.1.4. nustatyta atvejų, kai dokumentuose užfiksuotos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai nebuvo įtraukti į apskaitos registrus. Nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje;

26.1.5. nustatyta atvejų, kai ūkinė operacija ir ūkinis įvykis į apskaitos registrus įtraukti kelis kartus. Nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje.

26.2. Piniginių lėšų apskaitoje atliekant paskesniąją finansų kontrolę prižiūrėti ar:

26.2.1. nenustatyta atvejų, kai grynųjų pinigų kasos likučiai neatitiko kasos knygos likučių. Ar nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje;

26.2.2. nenustatyta atvejų, kai banko sąskaitų įplaukos ir išlaidos bei likučiai neatitinka apskaitos registrų. Ar nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje;

26.2.3. nenustatyta atvejų, kai mokėjimai iš kasos ir banko sąskaitų nebuvo patvirtinti atitinkamais dokumentais, leidžiančiais atlikti tokius mokėjimus. Ar nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje.

26.3. Įsipareigojimų apskaitoje atliekant paskesniąją finansų kontrolę prižiūrėti ar:

26.3.1. nenustatyta atvejų, kai įsipareigojimai nebuvo pagrįsti apskaitos dokumentais. Ar nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje;

26.3.2. nenustatyta tokių atvejų, kai įsipareigojimų pokytis nebuvo patvirtintas apskaitos dokumentais. Ar nustačius tokių pažeidimų buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje.

26.4. Turto apskaitoje atliekant paskesniąją finansų kontrolę prižiūrėti ar:

26.4.1. nustatyta atvejų, kai apskaitoje buvo parodytas ne visas turto judėjimas;

26.4.2. nustatyta atvejų, kai atliekant inventurizaciją buvo nustatyta neatitikimų arba trūkumų;

26.4.3. nustatyta atvejų, kai atliekant veiksmus, susijusius su turtu, nebuvo surašyti apskaitos dokumentai;

26.4.4. nustatyta atvejų, kai nusidėvėjęs turtas nebuvo parodytas apskaitoje ir atvejų kai buvo pasisavintas turtas;

26.4.5. nustatyta atvejų, kai gautam (įsigytam) turtui nebuvo suteiktas inventorinis numeris;

26.4.6. nustatyta atvejų, kai nebuvo paskirtų atsakingų už turtą darbuotojų;

26.4.7. nustačius aukščiau išvardintus pažeidimus buvo imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje.

26.5. Registrų sudaryme atliekant paskesniąją finansų kontrolę prižiūrėti ar:

26.5.1. nustatyta atvejų, kai darbuotojai, atsakingi už apskaitos registrų sudarymą ir patikimumą, jų nepasirašė;

26.5.2. nustatyta atvejų, kai duomenys nebuvo tikrinami prieš juos perkeliant į suvestinius apskaitos registrus ir todėl gautos neteisingos ataskaitos arba suvestiniai registrai;

26.5.3. nustatyta atvejų, kai apskaitos registrai buvo sudaryti pavėluotai ir vadovai bei kiti darbuotojai laiku negavo reikiamos informacijos, todėl buvo pavėluotai parengtos ataskaitos;

26.5.4. nustatyta atvejų, kai sudarant suvestinius apskaitos registrus ir ataskaitas teko sugaišti daug laiko perskaičiuojant duomenis;

26.5.5. nustatčius aukščiau paminėtus atvejus imtasi priemonių, siekiant to išvengti ateityje.

X. FINANSŲ KONTROLĖS SISTEMOS VERTINIMAS

27. Metų pabaigoje iki gruodžio 31 d. Įstaigos vadovas įvertina finansų kontrolės sistemą, parengia kontrolės efektyvumo ataskaitą ir trūkumų šalinimo planą. Kasmet sudaroma kontrolės efektyvumo vertinimo grupė, kuri vertinimą atlieka finansų ministerijos nustatyta tvarka. Darbo grupė parengia kontrolės vertinimo ataskaitą pagal finansų ministro nustatytą formą pateikiant atsakymus į klausimus ir vertinimą.

28. Finansų kontrolės būklės ataskaita, pasirašyta Įstaigos vadovo, pateikiama Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijai.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Darbuotojai, kurie paskirti atlikti finansų kontrolę, siekdami užtikrinti patikimą Finansų valdymą ir apskaitą bei tinkamą finansinės atskaitomybės sudarymą privalo laikytis šių Taisyklių.

30. Taisyklės įsigalioja nuo jų patvirtinimo dienos.
